

ניתוח צבאי אינו זהה לחירחור מילחמה * קו הגבול עם לבנון

הוא החזית הרביעית * העומק לפני צר'ך, ברגע שתפרוץ

מילחמה, להיות תפוס על ידינו * הליטאני קרוב למטולה

הליטאני - קו תיחום

צורה או משך זמן שימצא לנכון. כל עוד גיבויו וחיפיו אינם גלויים ומוצהרים, מוגבלת ישראל מאד בחופש פעולתה נגד הצבא הסורי, ועליה יש לראות כ"תשתית" בטוחה וחסינה מבחינת אש"ף.

מה שנסבל

לא יסבל

ה איום הפורי (אשר לצורכי מלחמה יתגבר — או יוחלף — בכוחות תגבור ממדינות ערביות אחרות) והאיום הבלתי יסדיר, אם אומנם ישתלבו, יגיעו עד הקריטריון ויחלו להתמשש שם. יעמיד את צה"ל לפני בעיות מיבצעיות

צורך בנקיטת דרכים אשר יגררו חיכוכים וסיכונים מדיניים, משום שיהיה כרוך בו הכרח לפעול בקביעות גם מעבר לגבול.

כ אחר ממוצרי ההלואי של התפתחות בזאת ייווצר בהדרגה מערך צבאי קרקעי עיוני — כולל גם נ"מ — מתעבה ומתחזק והולך, ממש על הגבול. מערך כזה יהיה — ככל מערך דומה אחר — גם התקפי מובהק, אפילו אם במוצהר יהיה "הגנתי" בלבד.

איומם של אנשי אש"ף, על אירגוניו, איננו טמון בכוחם הסגולי — שהוא, לעומת צה"ל, כמעט אפסי. אבל, אם יחליטו הסורים לשלחם בנו — או להרשותם לפעול נגד ישראל — תהיה יכולתם לנהל מלחמת גרילה בטכניקות של לוחמת טרור, גדולה בהרבה מזו שהכרנו עד מלחמת האזרחים בלבנון. אחת הסיבות לכך תהיה עובדת שליטתם האיתנה של הסורים בלבנון. וכיוון שאין להניח כי ייתכן חידוש מאמץ אש"פי ממשי בלא אישור או עידוד סורי, הרי בחזקת ודאי הוא שהצבא הסורי יאבטח היטב את העורף האש"פי ואף יספק ציוד ואמצעים. מכאן שיתכן מאד כי אש"ף יוכל להתפנות ולרכז את מלאו עוצמתו — הנאמדת ב-15,000 איש — בדרום, בלא שיהיה עליו להפריש חלק גדול ממנה. או את רובה, כמו עד עתה. לאחזקת העורף ולאבטחת מחוזיו במרכז לבנון ובצפונה. לפי העדויות, תהליך כזה הוא עתה בביצועו, אם כי אין ביטחון לגבי נתוני ממדיו הכמותיים וקיצבו. לא רק כוחו המספרי של אש"ף צפוי לגידול ניכר, בכל היערכות בלבנון, אלא גם ציודו ונישקו שהתרבה השתכללו ו"כבדו". אם יפעל בעוצמה כזאת ובגיבוי סורי, יהיה ביכולתו להציק לנו קשות בלוחמת גרילה וטרור חריפה ורצועה; או להסלים את פעילותו כך שלא תיוותר ברירה בידינו אלא לתקוף — בעיתוי ובמצב הפחות נוחים לנו. מוכן ששום כוח צבאי לבנוני רישמי לא יוכל להפריע לכוחות אש"ף (בהנחה, כאמור, שהם פועלים בבירכת הסורים). לפחות כל עוד שולטים הסורים בלבנון וקובעים מי יהיה שליטה הפורמלי ומה יעשה.

ע דיכין, אין בשום פנים דומר כי החזרת אנשי אש"ף לדרום מותרת, על בסיס של השבת ה"סטאטוס קו הישן עד מכוננו; כי כד מה שניתן היה לסבול בעבר — ודפחות, מבחינה מדינית, גם בהרשות — איננו נסבל ואיננו יכול להיות מורשה מעתה ואילך.

הנוק לא

נעשה ממילא

ע ד היכן יכולים לנו להרשות, מבחינה צבאית, שיתקדמו הסורים? המיגבלות כאן ברורות אף יותר מאשר לגבי אש"ף. כבר אמרנו, שמבחינת הדרישות האסטרטגיות ואפילו האופרטיביות (הצבאיות-מיבצעיות) חצו הסורים זמן את הקו האדום: "ראשיה אליואדי — ג'וני צידון, שבו פרוס כעת (לפי העיתונות) ריכוזם הדרומי העיקרי, הם מצויים כמסתוויו זינוק אופרטיבי אחד (הנמדד במושגי התורה הצבאית הסובייטית במונחי "המשימה הישירה של הארמיה") מצפון עמק התחולה וכתף-החרמון, קרבה זו הינה בלתי-סימפאטית כשלעצ"מ; מה-עוד שהיא זרוע-המלקחיים המשלימה והמובנת מאלה של כל מאמץ התקפי ערבי, אשר יתמקד אף הוא מגזרת צפון-הרמה אל מקורות-הירדן ועמק-התחולה.

ה קו-האדום" הצבאי-אסטרטגי שלנו אינו מקביל לגבול, אלא ניצב לו: זהו רכס "מוזי-הלבנון", שלאורכו עובר גבול סוריה-לבנון. כי הצותם את המיכשול הגיאוגרפי העיקרי, כי

ואוסרטיבי מיבצעי חמור, בהרשותה כניסת כוחות סוריים גדולים ללבנון — או בהסכימה לכך מחוסרי ברירה.

א בל ויתור נוסף, הכרוך באיבוד "העומק לפני" הטאקטי, מעמיד את צה"ל כמצב פתיהה גרוע ביותר, למיננה כמו למיתקפה — על כל ההשלכות השליליות הנובעות גם לגבי מצבנו בכל החזיתות האחרות.

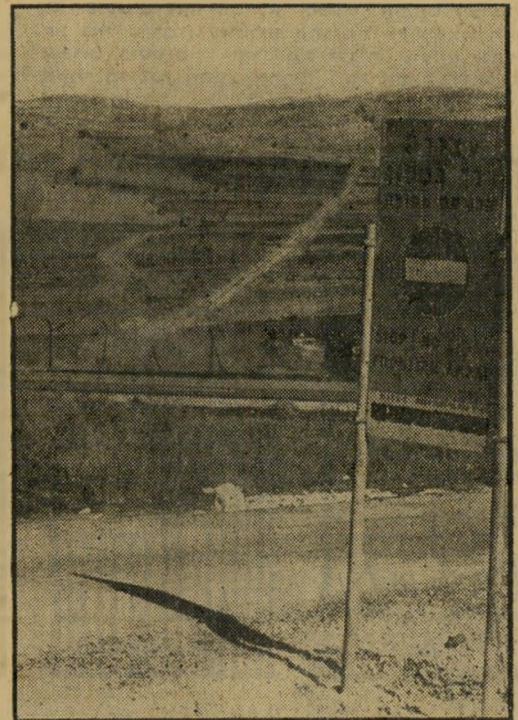
הטעם השני למורכבותה המיוחדת של חזית הלבנון נעוץ, מבחינתנו, באיום של פעולות אש"ף. בעייתיותן של פעולות אלו לגבינו מקורה בכך שהן פעולות-גרילה, אשר תכליתן הפחדה ועירעור ולא פגיעה חומרית בגורם עוצמה צבאיים. לכן, כל מטרה שהיא כשרה — וככל שזו נראית לנו תמימה יותר, כן ייטב, משום שאפקט

מאת בנימין עמידרור
כמו כל מאמריו של הפרשן הצבאי של "העולם הזה", מבטא גם זה את השקפתו האישית של הכותב, ומתפרסם כתרומה לוויכוח הציבורי.

הטלת-המורא (או "הטרור") יהיה רב יותר. לוחמה כזאת, מעצם טיבה וטיבעה, איננה כפופה ואיננה יכולה להיות כפופה לחוקים או לכללים כלשהם. על-כן היא בלתי ניתנת לחיזוי, לפחות מהמובן שכל עצם או אדם קיימים בשטח או הנעים בו משמשים יעדי-פגיעה-בכוח. גם אין זה נדרש לצורך התוקפים שדייקו ובמטרות רבות, כמו יישובים, ביכולתם לפגוע באש מרחוק.

יחד עם זאת, אנשי אש"ף — וצורך ההכרחי נכלול במונח זה את כל שאר האירגונים — נהנים מחסינות ומאיפגיונות יחסיות, משום שאין הם פועלים מארקמונדרם, והרס האובייקט טיב השונים הקיימים באזור שממנו הם פועלים נגדנו איננו משפיע עליהם ובוודאי שאינו גורם בעד אפקט של הרתעה. עדיין אין ביכולתנו, אפילו רציני להשיב להם באותו מטבע ממש.

גורם-יתרון נוסף יימצא בגיבויו שהם מקבלים מסוריה — אם, כאשר ובמידה שהסורים יחליטו להפעיל את אש"ף או להגות לו חופש-פעולה ללחימה פעילה בנו מלבנון. התשתית הצבאית של אש"ף תהיה, במיקרה זה, הצבא הסורי, המסוגל גם לספק חיפוי — בכל תוקף,

כוחות צה"ל מעבר לגבול

ג כול הגבול היה עד כה, "הגבול השקט" שלנו. בששת-הימים ואפילו ביום-הכיפורים לא חרגה השיגרה לאורכו מזו של ימי רגיעה. לכן היותר גברה כחזית זו פעילות האירגונים הפלסטיניים.

הפלישה הסורית ללבנון סתמה את הגולל על הגבול השקט. אם לא יפנו הסורים את הארץ — רב הנראה עתה רחוק ומרחק והולך — יהא גבול הלבנון, ככל מילחמה עתידה, "גבול עימות" ודאי ייתכן שהתפתחות זו ניתן וצריך למנוע עתידו פעולה מדינית: ואז החשש הי צבאי וההכנות שכרוכות בו, ייראו מיותרים. אבל כל עת שהסיכון קיים, הרי מנקודת ראותו של איש-הצבא, האמון — או האמור להיות אמון — על ההתכוננות, למיקרה הגרוע בי יותר, ההתנגשות עם הסורים היא אירוע הי עלול להתרחש מחר.

אני מקדים מידים ארה, כי רכוב ותמימים אינם מבינים, שניתוח צבאי איננו זהה ל"חירחור-מלחמה. אחרים, שהם תמימים — או שוטים — גדולים עוד יותר, מאמינים שהתעדימות מבעיות צבאיות, או בטיולים כעפרא דארעא של סיכונים צבאיים, הם ערובה לאי פריצת מלחמה.

תחת לחץ גם אודה, כי אם תפרוץ מלחמה — ואפילו לענין עצם האפשרות שתפרוץ — קרוב מאד לוודאי שאצדד בכוחותינו ואקווה שאנחנו ננצח ושהאויב יובס. לכן גם הניתוח שאערך במרתו בחזון, בין השאר, מהם הסיר כויים לסיים כך כל התנגשות צבאית — ומה יש לעשות, או להימנע מעשותו, כדי להבטיח שיו אומנם תהיה התיצאה הסופית.

"עומק אסטרטגי

לפנים

מ מבחינת ההכנות והתיכנון הצבאיים, קו הגבול עם לבנון הפך, מזה שנה לערך (כלומר, מאז כניסת הסורים), חזית לכל דבר — הרביעית במספר. למען האמת, ראוי היה שבול זה יוכן למלחמה — לפחות להגנה — עוד לפני יום-הכיפורים. שהרי האופציה של איום על הגליל מכיוון הלבנון קיימת כבר מאז ת"ש; וביתר חוקף, מששת-הימים.

(מתדל דומה, אס"כ חמור עוד יותר, היה ההנחה המודעת של "חזית הירדן", שהיא לגבינו הקריטית ביותר. רק אחרי יום-הכיפורים לימדנו הפירסומים השונים, שחזית זו הייתה השופה מביצורים של ממש. המול שיחק לנו, שדווקא במלחמה זו היסט חוסיין, התיאורים הלי ריים של כוחותינו הנערכים בשטחים ההרריים החשופים לקדם פני התקפה ירדנית אפשרית, לא חיממו אל הלב אלא גרמו חל חלה.

(הבעיה בגבול הצפוני אלי איננה קשה ומסוכנת מאשר בגבולות אחרים, אבל היא מורכבת יותר, ומשני טעמים: האחד, משום שבגלל הימנעות הלבנונים, מאז 1949, מלהשתתף במילחמה נגדנו, זוהי ה"חזית" היחיד דה, אשר לכל אורכה זהה קו-החזית עם "קו-הגבול הביני לאומי", כפי שירשנו אותו מהבריטים ((מצב דומה שורר כיום רק בשתי גזרות של החזית הירדנית — בגזרת עמק בית-שאן ובגזרת הערבה (אשר חלקה המשמעותי הוא איזור אילת)).

לפיכך אנו חייבים, בחזית לבנון, הנקוט את התפיסה האסטרטגית הקלאסית שלנו, מאז עידן "מכת-מען": "מחוסר עומק בין קו הגבול וקו שעליו יש לעצור כל פלישה, יש להישען בהכרח על "עומק אסטרטגי לפני".

ראוי לציין, שהמורא, אסטרטגי" מתאים כאן רק במשמעות המדינית, מבחינה צבאית-מיבצעית אין אנו מתכוונים — אלא לעומק "טאקטי" בלבד. שהוא המינימום ההכרחי לצורכי ניהול מיבצעים, בניסבות הגיאוגרפיות, הטופוגרפיות ומצב יחסי-הכוחות. מישקל מכריע נודע לעובדה שביכולתנו להפעיל בלימה באמר צעות הגנה-מרחבית וסוריים בלבד.

בהתחשב בעובדה שהצבאות הערבים הינם סדירים בעיקרם — כלומר רוב הסד"כ למלחמה שלהם מגויס בקביעות, גם בכוחות-היבשה — וכן בהתחשב בסידורי הגודל האבסולוטיים שאליהם הגיעו, יש לומר כי מבחינה צבאית כבר נטלה ישראל על עצמה סיכון אסטרטגי